

VALTIOSÄÄNTÖOIKEUS, PAKOLLISTEN AINEOPINTOJEN TENTTI 25.6.2013

Tenttiohjeet:

- Tentissä on 3 kysymystä.
- Tentti on lakikirjatentti.
- Kirjoita jokainen vastaus omalle paperilleen.
- Kirjoita oma nimesi ja opiskelijanumerosi kuhunkin vastauspaperiin.
- Laita vastauspapereihin marginaalit.
- Vastaustila on määritelty kunkin kysymyksen kohdalla erikseen. Vastaustilaan pitää mahduttaa vastaukset myös kysymyksen kaikkiin alakohtiin. VASTAUSTILAN YLITTÄVÄÄ OSAA EI LUETA!
- Mikäli jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin kysymyksen numerolla sekä nimelläsi ja opiskelijanumerollasi varustettu paperi ko. vastauksen tilalle.
- Mikäli luovutat, jätä tätä koskeva paperi, joka on varustettu nimelläsi, opiskelijanumerollasi ja luovun-merkinnällä.
- Kirjoita vastauksesi selkeällä käsialalla ja esitä asiat loogisessa järjestyksessä hyvin perustellen.
- Kysymyksen 1. pisteet voi korvata *korvaavilta luentosarjoilta saaduilla pisteillä*. Merkitse saamasi korvaavat pisteet kysymyksen 1. vastauspaperille.
- Mikäli olet saanut *hyvityspisteitä* (esimerkiksi ennen lukuvuotta 2008–2009 valtiosääntöoikeuden luennoilta saadut pisteet), kirjoita ne näkyviin 1. kysymykseen antamasi vastauksen perään.
- Tentti kestää 5 tuntia.
- Tenttitilaisuudessa toimitaan Helsingin yliopiston tutkinto- ja oikeusturvajohdosäännön mukaisesti. Tenttiajan ylittäminen eli tenttivastauksen kirjoittaminen tentin päätyttyä tulkitaan kuulusteluvilpin yritykseksi. Kännykän hallussapito tentin aikana tulkitaan vilpin yritykseksi. Kännykän käyttäminen tentin aikana tenttisalissa tai lyhytaikaisen tenttisalista poistumisen aikana tulkitaan kuulusteluvilpiksi, ja tällöin kuulustelu keskeytetään.
- Tulokset 15.8.2013 oppiaineen ilmoitustaululla.
- Tenttiä koskevissa epäselvyyksissä yms., ota yhteys: Ilona Nieminen, ilona.nieminen@helsinki.fi, puh: 040 595 7329.

1.

- a) Miten julkisten hallintotehtävien yksityistämisen ja ulkoistamisen tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida Jyrängin ja Husan mukaan?
- b) Voiko eduskunta erottaa kansanedustajan, joka on tuomittu rikoksesta?
- c) Miten ulko- ja turvallisuuspoliittisen päätöksenteon yhtenäisyys toteutuu tai voi toteutua Suomen nykyisessä valtiosääntöisessä järjestelmässä Jyrängin ja Husan mukaan?
- d) Mitä perustuslain velvoitteita PL 53§:n kolmannen momentin mukaisen kansalaisaloitteen voi Jyrängin ja Husan mukaan nähdä instituutiona toteuttavan?

Vastaustila 0,5 arkkia (=2 A4 sivua)

(Arvosteluasteikko 0-10 p)

2. Mitä oppi valtion harkintamarginaalista (margin of appreciation) on alun perin tarkoittanut Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännössä ja miten oppi on kehittynyt? Mitä seikkoja tuomioistuin on ottanut huomioon oppiin liittyen? Anna esimerkkejä tapauksista.

Vastaustila 0,5 arkkia (=2 A4 sivua)

(Arvosteluasteikko 0-10 p)

3. Käräjäoikeudessa oli vuosia järjestetty istuntokauden avajaisten yhteydessä perinteinen kristillinen käräjähartausilaisuus, johon osallistuminen oli ollut pakollista kaikille tuomareille ja muille käräjäoikeuden työntekijöille.

Tuomari T kanteli tilaisuuden järjestämisestä oikeuskanslerille. Kantelussaan T katsoi, että käräjähartauksien järjestäminen ei enää sovi nykyajan monikulttuuriseen yhteiskuntaan; että käräjähartauksien pakollisuus loukkaa perustuslaissa suojattua uskonnon ja omantunnon vapautta; ja että käräjähartauksien järjestäminen on myös ongelmallista tuomioistuinten puolueettomuuden ja riippumattomuuden sekä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumisen näkökulmasta.

Laamanni antoi oikeuskanslerinviraston pyynnöstä selvityksen kanteluasiassa. Laamannin mukaan käräjähartausilaisuuksien järjestämisessä oli ollut kysymys pitkän paikallisen perinteen arvostamisesta, mikä selvästi oikeutti tilaisuuksien järjestämisen uskonnonvapauden ja omantunnon vapauden estämättä. Laamanni myös korosti, ettei käräjähartauksien järjestäminen ollut mitenkään horjuttanut yleistä luottamusta sen paremmin tuomioistuimen tuomiovallankäytön puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen kuin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumiseen. Lisäksi laamanni totesi, että uskonnollisiin käräjähartauksiin osallistuminen muuttuisi jatkossa vapaaehtoiseksi.

Olet esittelijä oikeuskanslerinvirastossa. Tehtävänäsi on nyt laatia päätösehdotus, jossa keskityt erityisesti tarkastelemaan tapausta uskonnon ja omantunnon vapautta koskevien perus- ja ihmisoikeusnormien kannalta huomioiden tällöin myös julkisen vallan velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

* * * * *

Ota päätösehdotuksessasi myös nimenomaisesti kantaa siihen, mikä merkitys tapauksen oikeudellisessa arvioinnissa tulisi antaa tilaisuuksiin osallistumisen pakollisuudelle/vapaaehtoisuudelle.

Arvioi myös lopuksi käräjähartauksien järjestämistä tuomioistuinten puolueettomuuden ja riippumattomuuden sekä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimusten toteutumisen näkökulmasta.

Vastaustila 1 A4 arkki (=4 A4 sivua). Huomioi, ettei jaarittelusta hyvitetä ja että jutun oikeudellisen arvioinnin kannalta irrelevanttien asioiden selostamisesta lähinnä vähennetään pisteitä.

(Arvosteluasteikko 0-20 p)

STATSFÖRFATTNINGSRÄTT, OBLIGATORISKA ÄMNESSTUDIETENTAMEN 25.6.2013

Tentamensinstruktioner:

- Tenten har 3 frågor.
- Tenten är en lagbokstent.
- Skriv varje svar på skilt papper.
- Skriv ditt namn och ditt studienummer på varje svarpapper.
- Dra marginal på svarpappren.
- Svarsutrymmet är definierat skilt för varje fråga. Svarsutrymmet bör också innehålla svar på frågans alla underpunkter. DEN TEXT SOM ÖVERSKRIDER SVARSUTRYMMET LÄSES EJ!
- Om Du lämnar någon fråga obesvarad bör Du i stället för svaret lämna in ett papper med numret på frågan samt namn och studienummer.
- Om Du avstår lämna in ett papper med namn, studienummer och uppgift om att Du avstår.
- Skriv svaret med tydlig handstil, motivera svaret väl och framför det i logisk ordningsföljd.
- Poängen för fråga 1. kan ersättas med *poäng från ersättande föreläsningsserier*. Anteckna de ersättande poängen på svarpappret för fråga 1.
- Ifall Du har erhållit *bonuspoäng* (till exempel från statsförfattningsrättsliga föreläsningar före läsåret 2008–2009), skriv dessa efter ditt svar på fråga 1.
- Tentamenstiden är 5 timmar.
- Under tentamenstillfället skall examens- och rättssäkerhetsinstruktionen för Helsingfors universitet iakttas. Överskridandet av tentamenstiden, dvs. skrivande av tentamenssvar efter att tenten tagit slut tolkas som försök till förhörsfusk. Innehav av mobiltelefon under tenten tolkas som fuskförsök. Användningen av mobiltelefon under tentamenstillfället i tentamenssalen eller under kort avlägsnande ur tentamenssalen tolkas som förhörsfusk och leder till avbrytande av förhöret.
- Resultaten 15.8.2013 på läroämnets anslagstavla
- Vid oklarheter el.dyl. beträffande tenten kontakta: Ilona Nieminen, ilona.nieminen@helsinki.fi, tel.: 040 595 7329.

Tentamensfrågor:

1.

a) Hur bör man bedöma ändamålsenligheten rörande privatisering och externalisering av offentliga förvaltningsuppgifter enligt Jyränki och Husa?

b) Kan riksdagen avskeda en riksdagsledamot som dömts för ett brott?

c) Hur förverkligas enhetligheten eller hur kan den förverkligas i beslutsfattandet rörande utrikes- och säkerhetspolitik i Finlands nuvarande konstitutionella system enligt Jyränki och Husa?

d) Vilka i grundlagen föreskrivna förpliktelser kan man se att det i 53 § 3 mom. i GL avsedda medborgarinitiativet förverkligar som institution enligt Jyränki och Husa?

Svarsutrymmet 0,5 A4 ark (= 2 A4 sidor).
(Bedömningsskala 0-10 p)

2. Vad har läran om statens prövning marginal (margin of appreciation) ursprungligen betytt i Europeiska människorättsdomstolens praxis och hur har läran utvecklats? Vilka saker har domstolen beaktat med anknytning till läran? Ge exempel på fall.

Svarsutrymmet 0,5 A4 ark (= 2 A4 sidor).
(Bedömningsskala 0-10 p)

3. I tingsrätten hade det under flera års tid anordnats en traditionell kristen tingsandakt i samband med öppningen av sessionsperioden. Deltagandet i tingsandakten hade varit obligatoriskt för alla domare och övrig tingsrättspersonal.

Domare T anförde klagomål till justitiekansler om ordnandet av tillställningen. T ansåg i sitt klagomål att anordnandet av tingsandakter inte längre passar in i dagens mångkulturella samhälle; att tvånget att delta i tingsandakterna strider mot religions- ja samvetsfriheten som tryggas i grundlagen; och att anordnandet av tingsandakterna också är problematiskt sett ur synvinkeln för domstolarnas opartiskhet och oavhängighet samt förverkligandet av en rättvis rättegång.

Lagmannen gav på begäran av justitiekanslersämbetet en utredning i klagomålsärendet. Enligt lagmannen ville man med anordnandet av tingsandakterna högakta en gammal lokal tradition, som klart berättigade att anordna tillställningarna utan hinder av religions- och samvetsfrihet. Lagmannen framhöll även att anordnandet av tingsandakterna inte på något vis hade rubbat på det allmänna förtroendet rörande varken opartiskheten eller oavhängigheten i domstolens rättskipning eller förverkligandet av en rättvis rättegång. Lagmannen konstaterade därtill att deltagandet i de religiösa tingsandakterna skulle bli frivilligt i fortsättningen.

Du är föredragande vid justitiekanslersämbetet. Din uppgift är nu att upprätta ett beslutsförslag, vari Du koncentrerar Dig på att granska fallet särskilt med beaktande av de bestämmelserna om grundrättigheter och mänskliga rättigheter som rör religions- och samvetsfrihet. Beakta då också den offentliga maktens skyldighet att tillgodose tryggheten av grundrättigheter och mänskliga rättigheter.

Ta i ditt beslutsförslag också uttryckligen ställning till vilken betydelse man bör ge i den rättsliga bedömningen av fallet till att deltagandet i tillställningarna är obligatoriskt/frivilligt.

Bedöm slutligen också anordnandet av tingsandakterna sett ur synvinkeln för förverkligandet av domstolarnas opartiskhet och oavhängighet samt en rättvis rättegång.

Svarsutrymmet 1 A4 ark (= 4 A4 sidor). Beakta att pladder inte berättigar till poäng och att det snarast dras av poäng för redogörelse av saker som är irrelevanta med tanke på den rättsliga bedömningen av fallet.

(Bedömningsskala 0-20 p)